

HRVATSKI *glasnik*

XXXV. godina, 33. broj

14. kolovoza 2025.

cijena 300 Ft

FOTO: GYULA KECSKÉS

12. stranica

Redovita Skupština HDS-a

4. i 5. stranica

Antunovo u Baji

6. stranica

Na katolijskoj Planini

7. stranica

I mi smo Bunjevci... Raci i Šokci, ali grane hrvatskoga stabla

Pradomovina, podrijetlo, jezik, kultura, pa i ime „Bunjevac“, neosporno potvrđuju da smo bili i ostali vezani za hrvatski narod. Mi smo pripadnici bunjevačkog, šokačkog i rackog roda, na što smo osobito ponosni, kao i na to da smo grana hrvatskoga stabla, odnosno pripadnici hrvatskoga naroda.

Ne ulazeći u bedaste, znanstveno neutemeljene stavove i zlonamjerne nakane „takozvanih Bunjevaca“, ili bolje nehrvata, „Bunjevaca iz okolice Baje“ okupljenih oko udruge koja blage veze nema s narodnostima i identitetom, predvođene ljudima koji ne pripadaju nikakvoj bunjevačkoj zajednici u mađarskom dijelu Bačke (osim uvoznj) o tome kako je Tito sa svojom politikom kriv za to da su Bunjevci postali Hrvatima, podsjećamo ih na jednu jedinu činjenicu – stajalište biskupa Ivana Antunovića, pokretača narodnog pokreta i preporoda. U svojem velikom djelu o povijesti tih dviju skupina, „Raspravi o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokciah...“ (1882.), u trećem poglavlju on je nedvosmisleno deklarirao svoju osobnu emocionalnu i svjesnu povezanost s hrvatskom nacijom: „Na svakom onom polju, koje su poslije nesretnog mohačkog poraza snova zasjeli Slaveni, gdi god je bilo Srbah, tamo je u većem ili manjem broju bilo takodjer Bunjevaca i Šokaca, ili kako se danas volimo nazivati, Hrvatih.“

Dodajmo k tomu i zaključne misli iz Deklaracije Hrvatske državne samouprave: „U razdoblju od kraja 19. stoljeća do 1990. većina Bunjevaca u Mađarskoj i jezično i kulturno se integrirala u većinsku mađarsku naciju. U većem broju su samo oni sačuvali jezik svojih predaka i bogatu kulturu, koja je vezana za njihov jezik, koji po tragu biskupa Antunovića vole sebe nazivati Hrvatima. Istaknuti intelektualci i velikani kulturnog i znanstvenog života Šokaca i Bunjevaca u Mađarskoj od 1918. do danas, pjesnik i pisac Mišo Jelić, dramski pisac i organizator kazališnih družina Antun Karagić, istaknuti istraživač prošlosti i jezične baštine Hrvata u Mađarskoj Živko Mandić, koreograf, dobitnik Erkelove nagrade Antun Kričković, ili osnivač Hrvatskog kazališta u Pečuhu Antun Vidaković jasno su se deklarirali kao Hrvati. Svi oni s još mnogim Hrvatima Bunjevcima u Bačkoj su vrlo mnogo učinili da mađarska javnost upoznaje bunjevačku kulturnu baštinu, ali su oni istodobno posvjedočili da je ta baština sastavni dio sveukupnog hrvatskog kulturnog naslijeđa.“ Danas to svojim radom potvrđuju hrvatske samouprave naših bunjevačkih naselja u Bačkoj.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„U cijelosti prenosim kolumnu koju je Tereza objavila u četvrtak 3. srpnja 2025. godine.“

Dragi čitatelji, s radošću i uživanjem čitam tjedne kolumne svoje mlade kolegice po peru i pozivu Tereze Grandić, glavne urednice tjednika Gradišćanskih Hrvatov, Hrvatskih novina. Novine izlaze u austrijskom gradiću Željeznom (Eisenstadt) u nakladi Hrvatskog štamparskog društva. Tjednik izlazi uz potporu nadležnog austrijskog kancelarstva iz, kako oni kažu, „lonca za narodne grupe“ te odnedavno i uz stalnu godišnju potporu Vlade Republike Hrvatske, koja je Hrvatske novine uvrstila u krug posebnih projekata.

U cijelosti prenosim kolumnu koju je Tereza objavila u četvrtak 3. srpnja 2025. godine.

Tereza Grandić: Manjinska politika treba točan jezik

Prije nego je počela ljetna pauza u politici je zemaljski sabor još jednoč bio pozornica za narodne grupe. Pokidob se to rijetko stane, je zanimanje bilo probudjeno. Skoro uru govornoga vrmena su posvetili „našim narodnim grupam“ i „živoj mnogovrsnosti“ i to prez obzira na to, je li je govorio zastupnik SP-a, Zelenih, VP-a ili FP-a.

Kad človik po 10. put čuje istu „Vielfalt und Kultur“, onda počinje premišljavati, je li je naše znanje o austrijski manjinski zajednica tako ograničeno ili je jednostavno naš jezik tako ograničen.

Uspješna komunikacija živi od točnih informacijov. A točne informacije tribaju točan i jasan jezik. Politički jezik međutim bolje nije tako točan, ar bi odredio konkretne cilje, ke se onda moraju kao takove i ispuniti. Velikodušni jezik s čuda partikulov daje mjesta za interpretaciju svakomu po svojoj želji. Jasno je, da VP sada govori, da nij skraćanja podupiranja za narodne grupe. Lonac, ki je ostao isti se naime zove „Podupiranje za narodne grupe“. Ostali lonci su isto za narodne grupe, ali nimaju to ime. Ovde je govor o „redimenziranju“. Slično valja za štrapaciranu rič mnogovrsnost, u nimški govori „Vielfalt“. Osvidočena sam, da SP, Zeleni, VP i FP ne mislu iste stvari pod ovim jako velikodušnim pojmom.

Pitam se, je li je moguć napredak narodnih grup sa sadašnjim vokabularom onih, ki činu i oni, ki potribuju manjinsku politiku. Ako nismo u stanju imenovati situacije, konkretno formulirati prošnje i točno definirati situacije, onda si to i ne moremo predstaviti. Ako nismo u stanju imenovati sadašnje stanje manjinskih zajednic, ne moremo uspješno komunicirati.

Politička komunikacija je jedna stran. Ov posebni način komunikacije je nastao sve mekiji i netočniji, otkad je PR-djelo počelo preuzeti svit (socijalnih) medijev. Ne postoju zamen političke škole, kade se trenira jezik ovako, da bi bio čim nekonkretniji i sveobuhvatniji, kako bi u predstavu toga, ča se je reklo, stao sve, a istovrimeno i ništ.

Čim važnije je, da zastupništvo narodnih grup i svaki pojedinac unutar toga zna, kako komunicirati potribovanja i cilje. Ako se minjaju dimenzije (redimenzioniranje), onda se ča poviši ili smanji. U slučaju narodnih grup se smanji, ada govorimo o skraćanju. Ako ljudi ne daju svoj jezik dalje, onda ga ne zgubljaaju, oni sebe asimiliraju na većinski jezik. Ako govorimo o narodni grupa, kako se oni razlikuju od drugih narodov? Morebit u tom, da njev jezik nima ista prava i isti položaj kot većinski jezik? Zač ju onda ne zovemo manjinom?

Manjinska politika treba točan jezik. Samo ako smo sami u stanju imenovati naše sadašnje stanje, naše probleme i potribovanja, imamo mogućnost za razvitak. Prvo u riči i glavi, a onda u stvarnosti.

Slažem se s Terezom. Mislim kako manjinska politika treba jasnu jezičnu i inu politiku. Jezičnu politiku o položaju i uporabi hrvatskog jezika u praksi – bez straha i oklijevanja. Jer nam bez nje prijeti potpuna asimilacija. Polako, ali sigurno hrvatski kao jezik govorenja izlazi iz javne i političke sfere Hrvata u Mađarskoj. Svjedoci smo toga. Što poduzeti? Možda da počnemo s prostorom kulturne autonomije koji je u nadležnosti vrhovnog političkog tijela Hrvata u Mađarskoj?

Branka Pavić Blažetin

Završna svečanost

U Hrvatskoj osnovnoj školi u Santovu 23. lipnja održana je završna svečanost i podjela svjedodžbi.

Ravnateljica Marija Žužić Kovač naglasila je da je zaključena školska godina koja je bila prilično teška za sve njih. Nove zakonske promjene otežavale su rad odgojiteljica, učitelja i učiteljica, nastavnika i nastavnica, pa i djece. Tijekom drugog polugodišta učiteljica Erzsébet Cirkos Ostrogonac otišla je u mirovinu, a s porođajnog dopusta vratila se Tamara Seres. Navela je kako je najbolji prosjek postigao 2. razred s 93 %, drugi je 4. razred s 92,6 %, treći 1. razred s 87,5 %, a školski prosjek bio je 87 % – što je na tragu prošle školske godine.

Svečanost je nastavljena uručivanjem poklon-knjiga prvašima za uspješno završen prvi razred te drugim učenicima za postignute uspjehe na mjesnim, županijskim i državnim natjecanjima. Posebno su nagrađeni učenici s odličnim uspjehom, koji su dobili poklon-knjigu i ulaznicu za glavnogradske cirkus, a oni su Silvija Kiss, Gergő Hirtenberg i Armin Bojić (1. r.), Lili Csicsor (2. r.), Bálint Schumacher (3. r.), Áron Csicsor, Zselyke Faragó, Ádám Hirtenberg (4. r.), Luca Faragó, Sára Schumacher (6. r.). Među vrlo dobrima nagrađeni su još Milán András Vizsmeg, Anna Balázs, Anett Darabos, Rebeka Hegedűs, Réka Turcsányi (2. r.), Milla Sára Szombati, Elza Szőnyi (3. r.), Ádám Hausler, Milán Nyerluc, Ármin Somodi (4. r.), Noel Michael Majzl, Eduárd Benjamin Marton, Lana Valkai (5. r.), Zsolt Tóth (6. r.), Corina Kármén Korsós (7. r.), Máté Bertics (8. r.). Nagrada za učenicu godine dodijeljena je Sári Schumacher i Luci Faragó (6. r.), a sportašem godine proglašen je Kristóf Orbán (8. r.). Za istaknutu kulturnu djelatnost, uspjeh u učenju i aktivnost nagrađeni su Lili Csicsor (2. r.), Áron Csicsor, Ádám Hirtenberg, Zselyke Faragó i Dávid Kiss (4. r.), Luca Faragó, Sára Schumacher i Zsolt Tóth (6. r.), Renáta Gutti i Kármén Korina Korsós (7. r.).

S. B.

ŽUPANIJSKA SJEDNICA U BAJI

Na poziv predsjednika Jose Šibalina 30. lipnja održana je posljednja redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije prije ljetnog odmora.

Predsjednik Joso Šibalin i ravnatelj KCBH-a Mladen Filaković

Županijski vijećnici okupili su se u Kulturnom centru bačkih Hrvata (KCBH), a predsjednik je već po običaju izvjestio nazočne vijećnike o najvažnijim događanjima između dviju sjednica. Spomenuo je mjesne priredbe i priredbe Kulturnog centra koje su održane u surorganizaciji ili uz potporu županijske hrvatske samouprave. Nadalje, usvojena je i odluka o sklapanju ugovora o suradnji s KCBH-om o zajedničkom priređivanju i financiranju Hrvatskih glazbenih večeri u Baji. Bilo je još riječi i o aktualnim pitanjima odnosno programima u sljedećem razdoblju.

Okupljeni predsjednici i zastupnici hrvatskih samouprava

Poslije sjednice održan je i sastanak predsjednika odnosno zastupnika mjesnih hrvatskih samouprava o organiziranju državne hrvatske biciklijade pod nazivom „CRO-TOUR 2025“. Plan programa trodnevne državne biciklijade u organizaciji Hrvatske državne samouprave predstavio je ravnatelj KCBH-a Mladen Filaković te pozvao mjesne hrvatske samouprave na suradnju. Sve upitane hrvatske samouprave izrazile su zadovoljstvo i spremnost za doček sudionika i predstavljanje svojega naselja, odnosno mjesne hrvatske zajednice.

S. B.

Redovita Skupština HDS-a u Gari

Usvojena izvješća o prošlogodišnjem radu i financijama te rebalans proračuna za 2025. godinu

U skladu s odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave 10. svibnja 2025. godine sazvana je redovna sjednica Skupštine koja je održana u Gari. Na poziv su se odazvala 23 od 31 zastupnika Skupštine HDS-a. Najviše je bilo rasprave o Neprofitnom poduzeću Croatici, a najviše pitanja i primjedbi na sjednici Skupštine imali su zastupnici s Liste Hrvati – Horvátok dr. Enikő Kovács i dr. Franjo Pajrić.

Dnevni red

Na prijedlog predsjednika Ivana Gugana dnevni red dopunjen je točkom da se ovlasti Odbor za školstvo da donese sve odluke za školsku godinu 2025./2026. uz dogovor predsjednikom Odbora za financije. Budući da drugih dopuna i prijedloga nije bilo, Skupština je jednoglasno prihvatila dopunu pismeno predložene 31. točke dnevnog reda.

Izvješće o radu između dvaju zasjedanja

Uz usmenu dopunu jednoglasno je prihvaćeno Izvješće o radu predsjednika između dvaju zasjedanja Skupštine, Izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, Izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Spomenuo je i pismo ravnateljice osnovne škole u Keresturu o problemima oko pokretanja hrvatske skupine u prvom razredu iako se o tome izjasnilo osam roditelja. Naglasio je kako će uputiti pismeni upit nadležnima pozivajući se na zakonske propise.

Prihvaćene bilance tvrtki HDS-a

Najveća rasprava razvila se oko prihvaćanja bilance Croatice n. d. o. o. Skupštinarka dr. Enikő Kovács imala je niz pitanja kako za ravnateljicu Croatice tako i za voditelja Ureda HDS-a i predsjednika HDS-a.

Uz ostalo istaknula je kako su prihodi gotovo upola manji, a ostvaren je negativni rezultat od –14 milijuna forinti, a na kraju je pitala koliko vlasnika ima Croatica. U svojem odgovoru ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrin pojasnila je kako Croatica ima dva vlasnika – vlasnički je udio Hrvatske državne samouprave 97 %, a Saveza Hrvata u Mađarskoj 3 %. Prihodi su doista upola manji, a to je zbog toga što su se prije u Croatici tiskali njemački i slovački tjednici. Dodala je kako je 2022. potpisala ugovor s tjednicima te su jednu godinu radili zajedno. Kad im je 2023. dala novu ponudu, nije bilo odgovora. Minus od 14 milijuna je zbog toga što je gotovo 11 milijuna amortizacija. Okvirnu potporu Croatica dobiva od HDS-a za djelovanje medija i za kulturne sadržaje, a ostalo tvrtka mora zara-

Dio nazočnih

diti od prodaje knjiga, Hrvatskog glasnika... Od zarade se plaćaju režije, zajednički troškovi, porez za nekretninu i jedan dio plaća.

Dr. Enikő Kovács naglasila je kako je pitala za vlasnike jer oni nemaju samo prava nego i obaveze. Nakon podulje rasprave jednoglasno je usvojena pismeno predložena bilanca Croatice za 2024. godinu – ostvarena s 561 625 000 forinti uz rezultat od minus 14 354 000 forinti.

Bez rasprave, drugih prijedloga i primjedbi prihvaćena je bilanca Zavičaja d. o. o. s prihodima od 379695,22 eura i rashodima od 396032,39 eura – uz ostvarenu dobit od 10662,83 eura.

Također bez rasprave prihvaćena je bilanca Hrvatskog kazališta Pečuh s pasivom od 73 076 000 forinti i ostvarenim rezultatom od 1 563 000 forinti.

Prihvaćena izvješća o radu i financijska izvješća Ureda HDS-a te Hrvatske državne samouprave, Ureda, institucija i medija za 2024. godinu

Skupština je bez rasprave jednoglasno prihvatila Izvješća o djelovanju županijskih udruženja hrvatskih samouprava za 2024. godinu, za koja je predsjednik Guban rekao da su na vrijeme obračunata.

U nastavku su na prijedlog nadležnih odbora bez rasprave i drugih primjedbi i prijedloga prihvaćena izvješća o radu i financijska izvješća Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo; Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu te Hrvatskog vrtića, osnovne škole i gimnazije „Mate Meršić Miloradić“ za 2024. godinu.

Jednako su tako prihvaćena izvješća o radu i financijska izvješća Znanstvenog za-

voda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskog kluba Augusta Šenoe, Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, Kulturnog centra bačkih Hrvata, Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra te Hrvatskog internata „Collegium Croaticum“ za 2024. godinu. Manja rasprava povela se oko Hrvatskog kluba Augusta Šenoe, pri čemu je predsjednik Ivan Guban pojasnio da su troškovi knjigovodstva kod prvih dviju ustanova ugrađeni u njihov proračun, dok za ostale te poslove obavlja Ured HDS-a. Postavljeno je i pitanje o v. d. ravnatelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, koja je u tom statusu već sedam godina. Predsjednik Guban istaknuo je kako je više puta bio raspisan natječaj za mjesto ravnatelja, ali nije bilo prijavljenih. Dodao je da nije bilo primjedbi nadležnih državnih institucija, ali ako Skupština ponovno predloži, raspisat će se novi natječaj. Na primjedbu jedne skupštinarke predsjednik Ivan Guban istaknuo je da se već desetljećima organiziraju kampovi u Zavičaju u Vlašićima na otoku Pagu, ali da zbog ograničenja jedna ustanova može predati najviše dva natječaja. Natječaje podnose ustanove HDS-a kako bi što više djece moglo sudjelovati. Organizaciju provodi HDS.

Uslijedila su usvajanja Izvješća o korištenju osigurane potpore Croatici za djelovanje Hrvatskog kulturnog središta, Izvješća o korištenju osigurane potpore Udruzi saveza državnih narodnosnih samouprava za izdavanje narodnosnog časopisa „Barátság“ te Izvješća o korištenju osigurane potpore za djelovanje Hrvatskog kazališta Pečuh u 2024. godini.

Konačno je uslijedila i rasprava o Izvješću o radu i Financijskom izvješću Ureda Hrvatske državne samouprave za 2024. godinu te izvješćima o radu i financijskim izvješćima Hrvatske državne samouprave, Ureda, institucija i medija za 2024. godinu.

Jednoglasno je prihvaćeno i financijsko izvješće Zaklade za hrvatsko školstvo u Mađarskoj za 2024. godinu. Budući da je više puta potaknuta mogućnost stipendiranja hrvatske djece, kako je istaknuo predsjednik Guban, bio bi sretan da se to ostvari. Bilanca Zaklade prihvaćena je s prihodima od 2 600 000 forinti uz ostvaren rezultat od 400 000 forinti.

Usvojen Rebalans proračuna HDS-a za 2025. godinu

Bez rasprave, primjedbi i drugih prijedloga Skupština je jednoglasno prihvatila Rebalans proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda i institucija za 2025. godinu s prihodima od 2 711 855 854 forinti i rashodima od 2 976 335 200 forinti – uz manjak od 264 479 346 forinti te uz uporabu ostatka novca od 342 479 346 forinti. Rebalans je bio nužan zbog uključivanja ostatka novca među stavke te zbog preraspodjele među stavkama unutar samouprave i institucija. Rashodi su planirani s 1 736 588 463 forinte za osobne izdatke, 238 320 590 forinti za doprinose, 469 775 046 forinti za materijalne izdatke te 306 789 508 forinti za ulaganja. Opća rezerva planirana je s 49 381 332 forinte.

Odluka o nagradi za rad predsjednika – mišljenje i primjedbe skupština Franje Pajrića

U dogovoru s Odborom za financije, a slijedeći primjer drugih državnih narodnosnih samouprava, zamjenica predsjednika Angela Šokac-Marković predložila je da se svaka tri mjeseca ocijeni rad predsjednika i na osnovu toga kao nagrada svaka tri mjeseca odobri dodatna jednomjesečna plaća predsjedniku. Napomenuvši da nije protiv povišenja plaća, skupštinar Franjo Pajrić iznio je svoje podulje mišljenje o radu Hrvatske državne samouprave i skupština. Upitao je članove Skupštine jesu li svjesni „da se tu odlučuje o 10 milijardi ukupnog proračuna što mi, Hrvati, dobivamo od Mađarske i sasvim opravdano mađarska vlast kaže da Hrvati u Mađarskoj dobivaju lijepu, veliku potporu. Iz toga proizlazi da bismo mi trebali imati lijepu budućnost, ali kako već svake godine vidimo, izgleda mi da tim novcima ne baratamo kako treba. Mi te novce potrošimo, relativno ostajemo i u nekim pravnim okvirima te ne radimo neke veće 'gluposti', ali da tim novcima ne baratamo kako treba, to je sigurno“, mišljenje je zastupnika HDS-a dr. Franje Pajrića. Naveo je više razloga zašto je to tako. Kako je rekao, jedan od njih je to što ova Skupština ili skupštinari nisu baš sigurni u sami sebe. To se vidi iz različitih okolnosti koje neće proći s vremenom. Također, izrazio je bojazan da su nas oni bolji, koji razumiju kako se s novcem radi, već ostavili i da ćemo ih teško vratiti. To nam jako otežava rad za budućnost jer ćemo opet samo trošiti bez ikakve vizije što će biti sutra i prekositra. Neki još imaju svojstava, a drugi su već odustali. „Zato sam bio protiv jer nema konstruktivnog dijaloga, nema pitanja kako drukčije misliti i ne vidim nikakvu perspektivu. S tim da još uvijek u Mađarskoj vrijedi pravilo da nije svaki Hrvat dobrodošao, odnosno nije svaki Hrvat u istoj kategoriji, na

čemu smo trebali već prije 30 godina poraditi.“ Dr. Franjo Pajrić zamolio je svakog da razmisli o tome kako u budućnosti dalje raditi jer smatra da su već dovoljno sposobnih ljudi isključili iz javnog života, a kako se vidi, nitko se ne javlja ni na raspisane natječe, ne prihvaća se nikakva funkcija, što će ubuduće biti još teže. Na taj način naša budućnost nije osigurana ni u smislu stagnacije. Također je rekao da je „propadanje došlo do takvih razmjera, nemojmo se zavaravati, jer naš manjinski zakon ne vrijedi gotovo ništa“. To su sad u Koljnofu na svojoj koži osjetili kako je kad su stvari nedorečene. „Izgleda super, ali kad dođe do toga da pripadnik manjine ustane i kaže hoću svoja prava, ta prava ne može osigurati jer je nedorečen zakon. Nijedan naš parlamentarni predstavnik do sada nije uzeo riječ i rekao oči u oči vladi jer smo manjinci. Glavu dolje, moramo se povući. S tim se ja nikada neću pomiriti jer to tako ne može biti. Iza nas ima još nekoliko generacija za koje hoću raditi“, zaključio je zastupnik dr. Pajrić uz molbu da se njegovo mišljenje upiše u zapisnik od riječi do riječi. Budući da drugih mišljenja i prijedloga nije bilo, Skupština je jednoglasno prihvatila da se predsjedniku HDS-a Ivanu Guganu odobri nagrada u iznosu jednomjesečne plaće za prva tri mjeseca 2025. godine.

Usvojene odluke o pokretanju vrtićkih skupina u ustanovama HDS-a

Uslijedile su odluke o mogućem broju pokretanja vrtićkih skupina u vrtićima u održavanju HDS-a. Tako je Skupština usvojila odluku da se u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu u pedagoškoj godini 2025./2026. zadrže tri vrtićke skupine, u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležice četiri, a u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji Mate Meršića Miloradića dvije. Prema pismenim molbama ravnateljica naših ustanova stanje je sljedeće. U Santovu je trenutni broj djece u vrtiću 45, od toga 13 prelazi u školu. Upisanih dosad ima pet, a do 31. prosinca 2025. tri će godine napuniti još petero djece. Mala skupina u pedagoškoj godini 2025./2026. planira se pokrenuti s trinaestero djece, srednja s trinaestero, a velika sa šesnaestero. U Pečuhu je upisanih u malu skupinu 24, trenutno je 29 školskih obveznika, a 25 ih se upisalo u prvi razred. U pedagoškoj godini 2025./2026. četiri će vrtićke skupine imati 19, 21, 21 i 21 polaznik. U Sambotelu je trenutno ukupno 40 polaznika, novoupisanih je 11, koliko će od jeseni biti i prvašića. Rad u vrtiću planiraju u dvjema vrtićkim skupinama.

Pripreme za Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj – 6. rujna u Koljnofu

Kako je članove Skupštine obavijestio pred-

sjednik Ivan Gudan, nedavno je vodio razgovore s domaćinima u Koljnofu. Kao što je poznato, Državno hodočašće će se održati prvoga vikenda u rujnu 2025. godine (6. rujna) u Koljnofu s misnim slavljem najvjerojatnije u 11 sati. Zamolio je skupštinare da se prijave i registriraju kako bi se došlo do približnog broja sudionika za koje će iz svake regije organizirati putovanje autobusom. Još se ne zna hoće li misnik biti biskup ili svećenik iz Hrvatske ili svećenik podrijetlom iz Koljnofa. Skupština je prihvatila izvješće o pripremama, ali uz brojne primjedbe zastupnika HDS-a s Liste Hrvati – Horvátok (dr. Franjo Pajrić i Franjo Grubić) o teškom položaju Hrvata u Koljnofu.

Primjedbe skupština podrijetlom iz Koljnofa

„Možemo o vjeri i moralu, ali pustimo to. Još ni dandanas nije potpisan ugovor 'velike samouprave' (samouprave naselja) i narodnosne samouprave (hrvatske samouprave) u Koljnofu upravo zbog nedorečenosti Zakona“, rekao je dr. Franjo Pajrić. Na njegovu primjebu predsjednik Gudan upitao ga je kakve veze to ima s navedenom točkom dnevnog reda, nakon čega su izneseni neki problemi unutar mjesne zajednice u Koljnofu. Sumirajući, predsjednik Gudan kazao je kako mjesna samouprava Koljnofa podržava Državno hodočašće, ali mjesni tamburaši ne žele svirati u crkvi, nakon čega je Skupština prihvatila izvješće o pripremama Državnog dana Hrvata u Koljnofu.

Nakon rasprave o točki kojom je dopunjen dnevni red Skupština je prihvatila da se ovlasti Odbor za odgoj i obrazovanje, koji će se lakše okupiti tijekom sljedećeg ljetnog razdoblja, da donese sve potrebne odluke za novu školsku godinu 2025./2026.

Pod točkom Razno skupština dr. Enikő Kovács imala je primjebu da su materijale dobili prekasno (ne u rokovima), stoga je zamolila da se svi materijali za Skupštinu ubuduće dostave najmanje 8 dana prije održavanja sjednice, kako je to navedeno u Pravilniku o radu. U svojem odgovoru predsjednik HDS-a Ivan Gudan naglasio je da je korektno naglasiti kako su samo dio materijala dobili kasno, ali će ubuduće nastojati da se oni dostave u zadanom roku.

Na kraju je još bilo riječi o pitanjima i problemima u Koljnofu. Čulo se od dr. Franje Pajrića i Franje Grubića kako se ne smije slobodno postaviti hrvatski grb i zastava, što zorno svjedoči o položaju hrvatske zajednice u našem najvećem hrvatskom naselju u Mađarskoj. Zamolili su pomoć i posredovanje Hrvatske državne samouprave kao krovnog političkog tijela Hrvata u Mađarskoj.

S. B.

„Tko pjeva, dvostruko moli”

Hrvatsko proštenje i susret crkvenih zborova u Baji

Sveti Antun jedan je od najštovanijih svetaca, a posebno se štuje i u bačkih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca – osobito u Baji. U organizaciji KUD-a „Bunjevačka zlatna grana” 15. lipnja, na svetkovinu Presvetog Trojstva, nedjeljnom misom na hrvatskom jeziku proslavljeno je hrvatsko proštenje župne crkve sv. Antuna Padovanskog u Baji. Trinaesti put organiziran je i Susret hrvatskih crkvenih zborova koji je okupio pjevačke zborove iz pet bačkih naselja.

Blagdansko misno slavlje na hrvatskom jeziku u župnoj crkvi sv. Antuna Padovanskog u Baji predvodio je upravitelj dušnočke župe vlč. Sabolč Tomašković, a s njime suslužio aljmaški župnik vlč. Balázs Joó.

„Okupio nas je blagdan jednog od najomiljenijih svetaca naše Crkve. Ova proslava događa se u ozračju Jubilarne godine nade u kojoj nas Crkva poziva da obnovimo svoju vjeru u Krista, našu nadu. U ovom mjesecu na poseban način častimo Srce Isusovo. Sve su to prigode koje nas pozivaju na rast u životu, milosti i ljubavi.”

Vlč. Tomašković svoju je prigodnu propovijed posvetio životu i djelu sv. Antuna Padovanskog.

Sudionici susreta crkvenih zborova na Antunovo

Pjevački zbor rackih Hrvata iz Kalače

Izvorni pjevački zbor iz Dušnoka

„Život sv. Antuna na tom nam je putu poticaj, a njegov svetački zagovor pomoć koja je i danas aktualna u životu vjernika”, kazao je na početku svoje propovijedi vlč. Tomašković, koji je ujedno pozdravio domaćeg župnika i članove crkvenih zborova te drage sestre i braću.

„Naš narod uvijek je štovao sv. Antuna. Neka to štovanje bude više od pobožnosti. Neka bude poziv na nasljedovanje”, pozvao je na kraju okupljene vjernike.

Misno slavlje uljepšao je mladi župni kantor pjevanjem mise s tradicionalnim pjesmama na hrvatskom jeziku.

Nakon mise održan je Susret hrvatskih crkvenih zborova iz Aljmaša, Dušnoka, Kačmara, Kalače i Baje. Zborovi su pjevali tradicionalne pjesme bačkih Hrvata, ali i novije poznate hrvatske crkvene pjesme. Susretu zborova nazočio je i župnik Mátyás Schind-

Pjevački zbor Hrvatske samouprave iz Kačmara

ler. Kako je na kraju navijestio župnik, knjigu o povijesti župne crkve sv. Antuna Padovanskog, čiji je suautor i naš dr. Dinko Šokčević, zainteresirani mogu kupiti u župnom uredu po cijeni od 6 000 forinti.

Nakon mise ispred crkve napravljena je i zajednička fotografija svih sudionika.

Druženje je nastavljeno uz domjenak u Kulturnom centru bačkih Hrvata. Priredba je ostvarena uz potporu Hrvatske samouprave grada Baje, Kulturnog centra bačkih Hrvata i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

S. B.

Druženje na katoljskoj Planini

U organizaciji Hrvatske samouprave Katolja i ove je godine održano tradicionalno natjecanje u kuhanju u povodu blagdana Duhova. Ove godine 8. svibnja ta se popularna priredba održala devetnaesti put kod katoljskih podruma.

Kuhanje je počelo u prijedpodnevnim satima. Gazde su otvorile svoje podruma, iznijele stolice i klupe, potpalile vatru ispod kotlića ili zatrpale pepelom peke te su se počela pripremati jela – svako ukusnije od prethodnog. I tako svake godine. Nije potrebno previše nagovarati gazde da otvore svoje podruma – oni ih rado otvore, a njihovi brojni prijatelji toga su dana njihovi gosti. Druženju uvijek pogoduje lijep i sunčan dan, a tako je bilo i ove godine.

Brojni su gosti toga dana došli posjetiti svoje prijatelje i rodbinu, pa i oni koji više ne stanuju u Katolju, ali i dalje imaju podruma. Istina, na katoljskoj Planini danas jedva ima obrađivanih vinograda, ali se sve više podruma pretvara u krasne ladanjske kućice koje svojim izgledom mame posjetitelje u prelijepom okruženju stoljetnih stabala, a s visine se pruža pogled koji oduzima dah.

Kao i svake godine, bila sam gošća kod podruma obitelji Ivanković, gdje su me do-

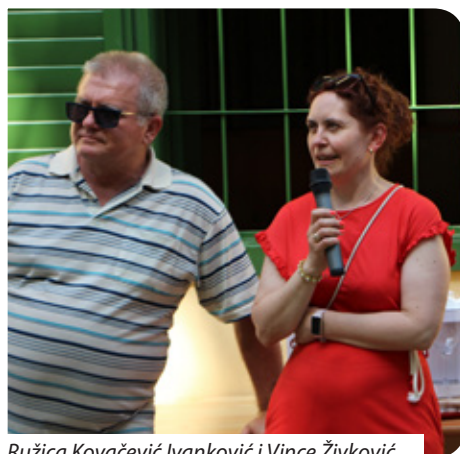

Tri generacije

Zabava i običaji ruku pod ruku

Kuhalo se i kod velikog seoskog podruma. Ove su se godine udružile Mjesna samouprava Katolja i Hrvatska samouprava Katolja u ulogu domaćina te mjesni Hrvatski pjevački zbor „Karašica“, koji se pobrinuo za kratki program prikaza običaja katoljskih kraljica. Njemačka samouprava Katolja također je imala svoj šator, a organizirano su pristigli i Hrvati iz Surdukinja predvođeni svojom hrvatskom samoupravom.

Ružica Kovačević Ivanković i Vince Živković

čekali predsjednica Hrvatske samouprave Katolja Ružica Kovačević Ivanković, njezin suprug – načelnik Katolja Gábor Ivanković te njegovi ljubazni roditelji. Kod njih je vladala prava gužva, mnoštvo prijatelja. Pojela sam izvrstan perkelt koji je skuhaio vrstan kuhar iz Udvara Silvio Božanović te sam se susrela s mnogim dragim ljudima.

Prošetala sam se od jednog do drugog kraja Planine, zastala kod podruma porodice Erdörf i kod podruma obitelji Barić... Pogledala sam izložbu lovačkog društva „Kátolyi Gátra Dúló“ priređenu za tu prigodu. Nažočila sam i svečanom potpisivanju sporazuma o suradnji između Hrvatske samouprave Katolja i Hrvatske samouprave XVIII. okruga Budimpešte. Za glazbeni ugođaj pobrinuo se Orkestar „Planina“ iz Mohača, dodatno doprinoseći veselju.

Sudjelovala sam i u veselom proglašenju pobjednika natjecanja u kuhanju. Natjecalo se 20 ekipa koje su pripremile razna jela: od perkelta – običnih i lovačkih, preko pijetla, gulaša, fiš-paprikaša, mesa na žaru, graha u čupu, sarme, jela ispod peke pa sve do specijaliteta od raznih vrsta mesa. Ocjednjivački sud od pet članova nije imao nimalo lak zadatak – mnogo su kušali i još više radili. Svi su sudionici dobili diplome i prigodne poklone, a tri najbolje ekipe i vrijedne nagrade.

Posebnu je nagradu dobila ekipa lovačkog društva „Kátolyi Gátra Dúló“, koja je pripremila perkelt od ribe i piletine s noklicama. Treće mjesto osvojila je ekipa podruma Zsivány, koja je ispekla izvrsnu kozletinu. Drugo mjesto pripalo je ekipi podruma Divjak za njihov miješani perkelt od divljači poslužen s domaćim kruhom. Prvo mjesto osvojila je ekipa podruma Drinóczi – Molnár, koja je pripremila perkelt od jelena u crnom vinu.

Mnoštvo ljudi provelo je dan na katoljskoj Planini – djeca, mladi, odrasli i stariji. Sve generacije okupile su se oko kotlića u razgovoru i šali na proljetni dan okupan suncem.

Branka Pavić Blažetin

U poslu

Spremni za najveći jubilej? Proslava Hrvatskoga Kraljevstva?

Kraljevsko dostojanstvo Tomislavu priznao je papa kao najviši autoritet zapadnoga kršćanskog svijeta u to doba, a time je ujedno „zapečatio” državnost i samostalnost Hrvatske – priznatu prvi put 7. lipnja 879. (u doba kneza Branimira).

Svete i jubilarne 2025. godine navršava se 1100 godina otkako je Hrvatska postala kraljevstvo, odnosno otkako je prvi hrvatski vladar prozvan kraljem. Bio je to kralj Tomislav, koji je prema predaji okrunjen na Duvanjskom polju. Iako o njemu povijesni izvori ne govore mnogo, pripada mu povlašteno mjesto u kolektivnom sjećanju hrvatskoga naroda kao jednom od najvećih i najpopularnijih hrvatskih velikana jer je u njegovo doba započelo okupljanje i oblikovanje hrvatskoga etničkog prostora.

Naime, pod kraljem Tomislavom država s hrvatskim imenom na obali Jadranskoga mora, sa središtem u Dalmaciji, obranila se od najezdi s istoka (od Bugara) i sjevera (od Mađara) te se tako ojačala proširila i na prostor Panonije. Ujedno je započeo i proces pune integracije dalmatinskih gradova pod vlašću Bizanta u Hrvatsku, čime su oni i njihova antička baština postali sastavni dio hrvatske baštine i kulture, a Hrvatska postala mediteranska zemlja u punom smislu riječi, kao što će poslije, u državnoj zajednici sa zemljama srednje Europe, postati i srednjoeuropska. Iako je riječ o davnom događaju, njegove posljedice osjećamo i danas jer je u mnogome odredio daljnju sudbinu hrvatskoga naroda, ali i državnost Hrvatske tijekom kasnijih stoljeća.

Kraljevsko dostojanstvo Tomislavu priznao je papa kao najviši autoritet zapadnoga kršćanskog svijeta u to doba, a time je ujedno „zapečatio” državnost i samostalnost Hrvatske, priznatu prvi put 7. lipnja 879. – u doba kneza Branimira (taj dan danas obilježavamo kao Dan hrvatske diplomacije).

Dva hrvatska nacionalna jubileja

Zbog te snažne simbolike suvremena hrvatska država i Crkva u Hrvata ozbiljno su pristupili pripremama za obilježavanje te važne obljetnice. Hrvatski sabor tako je na svojem posljednjem zasjedanju u prošlom sazivu proglasio 2025. godinu „Godinom obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva”.

Hrvatska biskupska konferencija također je najavila kako će 2025. godina biti u

znaku dvaju hrvatskih nacionalnih jubileja. Naime, osim proslave 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva obilježiti ćemo i 1100. obljetnicu održavanja nacionalnih sinoda 925. i 928. u Splitu, u vrijeme hrvatskoga kralja Tomislava. Istaknuto je kako te sinode u ovom našem vremenu, koje na osobit način obnavlja osjetljivost za sinodalnost, nedvojbeno predstavljaju onu baštinu na koju se vrijedi iznova vraćati. A o načinu obilježavanja tih visokih crkvenih i nacionalnih obljetnica nastavilo se razgovarati.

Sretna je slučajnost da je prvi biskup Crkve u Hrvata – zagrebački nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Dražen Kutleša – rodом iz Tomislavgrada, koji je starija historiografija odredila mjestom Tomislavove krunidbe. Čak i u svojem biskupskom grbu uz ostale elemente ima prikaz krune hrvatskih kraljeva iz domaće dinastije Trpimirovića, poznat s reljefa iz krstionice splitske katedrale.

Očito su i Crkva i država svjesne toga da ova bogata baština nadahnjuje, ali i obvezuje. Tim više kad znamo kako su naši pređi obilježili ovaj jubilej prije stotinu godina, dok nismo imali vlastite države. Naime, Hrvati su tad živjeli u nepovoljnim političkim okolnostima, u državi koja je doduše imala i hrvatsko ime u nazivu (Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca), ali u kojoj je hrvatska državnost bila dokinuta, a nacionalna samobitnost Hrvata bila potiskivana. To je međutim bio dodatan poticaj da se slavljenjem kralja Tomislava homogenizira hrvatski narod te osnaži njegova samosvijest i sposobnost da stvori vlastitu nacionalnu državu. Tisućita obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva 1925. godine tako je svečano obilježena, uz ostalo velikim manifestacijama, misnim slavljenjima te postavljanjem brojnih spomen-obilježja diljem domovine kao i spomen-ploča na trgovima i crkvama, pa i onim katedralnim, primjerice u Kotoru, koja, unatoč svim nevoljama, i danas tamo stoji. U to doba obavljena je i velika priprava za jubilej 1300. obljetnice pokrštenja Hrvata, ali je njegova proslava izostavljena zbog rata 1941. godine.

Postojanost narodnoga i državnoga identiteta

Sjećajući se kralja Tomislava i nakon 1100 godina, prisjećamo se svojih korijena, ali i teške i turbulentne prošlosti tijekom koje su Hrvatska i hrvatski narod često bili u opasnosti da nestanu poput mnogih drugih naroda. Međutim, hrvatski je narod opstao, a Hrvatska kao država postoji i danas, kao i u Tomislavovo doba te će – uz Božju pomoć i naša zalaganja – postojati i dalje. Stoga je, i radi našega naraštaja, ali i prethodnih i budućih, iznimno važno dostojanstveno proslaviti predstojeći jubilej. A u tome velikom, možda i presudnom ulogu može imati Katolička Crkva, koja uz svoje

TRENTAK ZA PJESMU

ŽUK

Na onoj hridi, što nad morem strši,
Samotan bokor žuta žuka cvate,
I kad mu lahor njihne brsne zlate,
Mirisnom dušom oko mene prši.

Oh, nujan li je povrh ljute krši
Osamljen! Bijesno u zimi ga mlate
Šibike bure; al netom se vrate
Proljetni dasi svoj zadatak vrši;

I, ne tužeć se, cvate i miriše...
Kad njegov slatki miris me ovija,
Tad nejasna me hvata nostalgija;

Sva moja duša sjetom zamiriše,
Ko njegva, s ove pustoši i čezne
Da u Otajstvu počinka iščezne.

Ante Tresić Pavičić

osnovno poslanje ujedno ima ulogu čuvarice identiteta hrvatskoga naroda i njegovih povijesnih uspomena. To se na najbolji način pokazalo prije gotovo pola stoljeća, kad je od 1975. do 1984., u doba komunističke Jugoslavije i „hrvatske šutnje“ nizom liturgijskih slavlja i drugih manifestacija uz prisutnost golemoga broja hrvatskih katolika proslavljen jubilej *Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata* prisjećanjem na važne događaje iz davne prošlosti hrvatskoga naroda. Zauzimanjem tadašnjih biskupa, klera i vjernika velebnim su slavljinama obilježene solinska i ninska obljetnica kraljice Jelene 1976. i kneza Banimira 1979. s velikim zaključnim Nacionalnim euharistijskim kongresom 1984. u Mariji Bistrici. Svi ti veliki crkveni događaji imali su, osim pastoralnoga, društveni i nacionalni značaj. Oni su mobilizirali duhovne snage naše Crkve, obnovili vjeru i ojačali duh hrvatskoga naroda u suočavanjima s raznim izazovima. Iz današnje perspektive može se reći da je to bila duhovna priprema za ono što će uslijediti desetak godina poslije – uspostavom samostalne hrvatske države na temelju slobodno izražene volje hrvatskoga naroda.

Ciklus proslava jubileja: 2025. – 2041.

Za razliku od proslave trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata, koja je trajala devet godina (poput devetnice), jubilej 1100 godina od uspostave Hrvatskoga Kraljevstva može biti početak desetogodišnje proslave, koja bi završila 2035. proslavom stote godišnjice krunidbe kipa Majke Božje Bistričke replikom hrvatske kraljevske krune. Budući da je papa Franjo pozvao sveopću Crkvu na proslavu Jubileja 2025. godine

pod geslom „Hodočasnici nade“, time bi se povezala dva jubileja, jedan povezan s Isusom, a drugi s njegovom Majkom, koju Hrvati nazivaju svojom kraljicom. Hrvatsko Kraljevstvo uspostavljeno 925. više ne postoji jer je Hrvatska danas republika, pa je jedini koga Hrvati mogu smatrati svojim kraljem upravo Isus Krist, a njegova Majka, koja se štuje i kao Kraljica Hrvata, na simbolički način jedina nositeljica hrvatske kraljevske titule, pa i same krune, što je činom iz 1935. i vidljivo naznačeno.

Također, proslava 1100. godišnjice uspostave Hrvatskoga Kraljevstva i eventualni desetogodišnji ciklus proslava koji bi trajao do 2035. bili bi prilika za ponovno afirmiranje hrvatske duhovne baštine utemeljene na kršćanstvu i pripadnosti Katoličkoj Crkvi.

Osim toga, takvo slavlje moglo bi biti i početak pripreme za proslavu 1400. obljetnice pokrštenja Hrvata 2041. godine, kada već ona od prije sto godina nije mogla biti dostojno obilježena. Vjerovati je da će u tom nizu veliko značenje između tih jubileja imati i Sveta godina 2033., koja će zacijelo biti proslavljena i na razini opće Crkve. Vidljiva dobrobit i poslije vidljivi učinci takvih slavlja bili bi mnogostruki, počevši od pripreme i iščekivanja kao svojevrsne duhovne i nacionalne obnove, koji će pridonijeti jačanju hrvatskoga identiteta i katoličkoga duha, sve do odjeka i zajedništva koje bi ono imalo među hrvatskim katoličkim vjernicima diljem svijeta i u široj društvenoj zajednici.

Božo Skoko

Bogatstvo...

FOTO: ŽUPA U DUŠNOKU

U Dušnoku 2025.

NOVO CROATIČINO IZDANJE

„A kék megannyi változata / Bezbroy nijansi plavetnila”

U Croatičinu izdanju objavljena je najnovija knjiga umirovljenog novinara Josipa Mihovića „A kék megannyi változata / Bezbroy nijansi plavetnila”. Šesta Mihovićeva knjiga putopisa, eseja i drugih napisa na hrvatskom i mađarskom jeziku i ovaj put vodi čitatelje u razne krajeve Hrvatske radi predstavljanja njezinih ljepota i kulturnog bogatstva. Izdanje je prvi put predstavljeno u Gradskoj knjižnici u Jegerseku, u gradu u kojem i sam autor živi. Na predstavljanju je razgovor s autorom vodila urednica Timea Šakan-Škrlin, ravnateljica Neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica”. O samoj knjizi Croatica je izradila kratak promotivni film kako bi se znatijeljni ljudi i tako mogli upoznati s kratkim sadržajem knjige.

S autorom Josipom Mihovićem

Objavljivanje šeste Mihovićeve knjige rezultat je dugogodišnje suradnje autora i Croatice. Naime, većina njegovih izdanja objavljena je u nakladništvu Croatice. To nije slučajno, autor vuče svoje korijene iz hrvatskog pomorskog Sumartona i, unatoč tomu što je radio u mađarskoj redakciji kao odgovorni urednik dnevnog lista „Zalai Hírlap”, nikad nije napustio svoje hrvatske korijene, nego je tražio i vječitro traži hrvatske teme, piše i na hrvatskom jeziku. Kao novinar mađarskog lista uvijek je posvećivao posebnu pozornost hrvatskim temama, odnosno pomurskoj hrvatskoj zajednici. Tu „manu” ima i danas, no kao umirovljenik bavi se samo temama koje ga posebno zanimaju i

nadahnuju. Putopise pretežitro piše na mađarskom jeziku, dok publikacije o Hrvatima u Mađarskoj, njihovoj kulturi i običajima objavljuje na hrvatskom jeziku. Sve njegove knjige, pa tako i ova, povezuju se s dvjema njegovim preokupacijama – matičnom domovinom Hrvatskom, njezinim Jadranskim morem i ljudima koji žive uz Muru, što ga vraća u prošlost.

Iz naslova njegovih prijašnjih knjiga nazire se ta paralela: „Odalenn délen / Geni na more zovu”, „Zalán innen, Murán túl / Mirisi mora i Mure”. Iz ljubavi prema Hrvatskoj, odnosno prema svojoj rudnoj grudi, nastale su sve njegove knjige, pa tako i ova. Za tu je djelatnost Ministarstvo turizma Republi-

ke Hrvatske nagradilo Mihovića priznanjem „Zlatna penkala”, koje se dodjeljuje inozemnim novinarima za promicanje hrvatskog turizma.

Knjiga „Bezbroy nijansi plavetnila” asocira nas na more koje u sunčevim zrakama, pod oblacima, u dubini i s koraljima daje bezbroy nijansi plave boje, ali se to ne odnosi samo na more. Plava boja u knjizi pojavljuje se i uz pticu vodomara koju je pisac ugledao na rijeci Muri. Autorova omiljena boja upravo je plava i zelena, no ipak u ovoj knjizi plava, boja sreće, dobiva prednost.

„Plava je boja sreće, njom pokušavam unijeti optimizam u život i u svoje publikacije, a razne nijanse plavetnila ukazuju i na to koliko vrsta sreće postoji. Mislim da svatko zna da sam zaljubljen u Jadransko more, kao i u cijelu Hrvatsku, njezine krajolike i kulturu. Sve dokumentarne filmove pratim na Hrvatskoj televiziji i često dobijem ideju za svoje napise. Tako počinjem istraživati temu i pokušavam pronaći i poveznice s našom domovinom Mađarskom ili njezinom kulturom, poviješću, poznatim osobama. Na primjer, kad sam gledao dokumentarac o Palagruži, sjetio sam se da sam ondje bio i latio sam se pisanja. Slično se dogodilo i nakon gledanja dokumentarca o vjetrovima na Jadranu, što me je baš dirnulo pa sam se opet latio pera. Sve me to zanima, a pretpostavljam i druge. Trenutačno pišem o Mljetu, otoku ljubavi, na koji je i Odisej otputovao. Inače, pokušavam predstaviti manje destinacije Hrvatske jer su manje poznate, ali po mojem mišljenju podjednako lijepe i vrijedne. Posebno me zanimaju znamenitosti koje čuvaju zajedničku prošlost Hrvata i Mađara. Naravno, to proizlazi iz mog života koji je prožet dvo-

jezičnošću i dvojakom kulturom. Vječita mi je ljubav Jadran. Ne mogu zatajiti da sam Hrvat, ali ovdje živim u Mađarskoj i znam da mnoge Mađare zanima Hrvatska. Sa svojim znanjem hrvatskog jezika i informacijama koje sam stekao posjećivanjem raznih destinacija ili praćenjem hrvatskih medija želim im te informacije približiti. Mislim da mnogi putuju u Hrvatsku, više od sto tisuća ljudi, i možda su im te informacije vrijedne", rekao je autor Mihović o svojoj šestoj knjizi.

Urednica izdanja i ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrin smatra da je Mihoviće-va knjiga, koja je pretežito napisana na mađarskome jeziku (osim napisa koji se bave Hrvatima u Mađarskoj), važna za promicanje matične domovine Hrvatske i Hrvata u Mađarskoj.

„Autor nas je potražio kako bi se postavila tradicija izdavaštva njegovih knjiga. Kandidirali smo se za projekt na natječaju Središnjeg državnog ureda za knjigoizdavaštvo jer Croatia za to nema svoj budžet. Veseli me što smo uspjeli dobiti potporu i tako mogli nastaviti izdavanje serije njegovih knjiga jer mnogi vole tu tematiku. Mihović piše o Hrvatskoj, promovira mađarski i hrvatski jezik i mislim da u knjizi ima mnogo zanimljivih tema", rekla je ravnateljica Šakan-Škrin na promociji.

„Bezbroj nijansi plavetnila", knjiga od tristo stranica, sadržava zanimljive putopise, eseje, vjerske teme i druge publicističke žanrove u kojima se krije putnik i ljubitelj svojeg zavičaja te kulturnih i prirodnih ljepota Hrvatske. Napisi su knjige podijeljeni u tri poglavlja – prvo poglavlje nosi naslov

Autor Josip Mihović s urednicom Timeom Šakan-Škrin

„Na Kvarneru sa slikarom mađarske Kružne panorame" u kojem doznajemo zanimljivosti iz prošlosti Hrvatske i Mađarske, kako se Árpád Feszty povezuje s Lovranom ili o Marcu Polu. U drugom poglavlju, „Sim-tam po Jadranskoj magistrali", autorovo pero vodi nas Jadranskom magistralom, na otoke Susak i Krk, u krčke maslinike pa sve do Splita. U tom poglavlju našla se i priča o brodu sv. Stjepana koji je progutalo more. Mihoviće-va penkala u trećem poglavlju, „Tornjevi kao četiri svijetle Došašća", vodi čitatelja u Pečuh, predstavlja graditelja pomurskih crkvi, mladog svećenika podrijetlom iz njegova rodnog mjesta, pomurske običaje (tekstovi su na hrvatskom jeziku), ali ne zaboravlja ni kravatu, vukovarske žrtve Domovinskog rata, hrvatske nogometne reprezentativce, omiljenu kavu Hrvata, Frankovku.

Urednica je dvojezičnog, mađarsko-hrvatskog izdanja Timea Šakan-Škrin, a dizajn omota i prijelom napravio je Zsolt Farkas. Naslovnica krasi slika „Lovranska barka" slikara Zoltána Szényija. Izdanje je tiskano uz financijsku potporu Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Urednica u Pogovoru Mihovićeve šeste knjige piše: „Jedna od glavnih vrijednosti ove knjige je što ne prikazuje samo turistički popularne obalne znamenitosti, već i manje poznate, ali kulturno i povijesno značajne lokacije. Njegovi tekstovi nisu samo povijesni pregledi, već se bave i društvenim i kulturnim aspektima suvremenog doba. Ova knjiga stvara most između dvaju naroda, ističući da granice ne moraju nužno odvajati, već mogu povezivati."

Beta

Područni vrtić u Ulici Eötvös

Budući školarci iz hrvatskih narodnosnih odgojnih skupina mohačkog vrtića Eötvös s voditeljicom područnog vrtića u Ulici Eötvös Andreom Amberger Dikán, hrvatskim narodnosnim odgojiteljicama Mirjanom Miklósa i Evelinnom Arányi te predsjednikom Hrvatske samouprave grada Mohača Vjekoslavom Filakovićem posjetili su 16. lipnja 2025. prijateljski Dječji vrtić „Cvrčak" u Belom Manastiru.

Djeca su imala priliku upoznati se s vršnjacima iz tamošnjih vrtićkih skupina te uz razne aktivnosti razvijati finu motoriku. Nakon što su počašćeni užinom, uslijedila je zajednička šetnja tijekom koje su razgledali znamenitosti Belog Manastira. U dvorištu vrtića nastavile su se slobod-

Svi zajedno

ne igre: penjanje, spuštanje niz tobogan, nogometni turnir, čarobna igra u pijesku i igre s vodom.

Djelatnici područnog vrtića u Ulici Eötvös zahvaljuju Hrvatskoj samoupravi grada Mohača na financijskoj potpori koja

je omogućila ostvarenje ovog korisnog izleta. Također zahvaljuju ravnateljici vrtića Cvrčak Ivani Radmanić na pozivu. Kako kažu, sudjelovali su u doista posebnom i veselom prijepodnevu.

BPB

„Ivanjski” festival

Lepi Ivo kresa kreše / Na ivanjsko navečer

U organizaciji Hrvatske samouprave Martinaca 21. lipnja održan je „Ivanjski” festival. Festivalna događanja obogatila je i prijateljska nogometna utakmica između veterana iz Donjeg Miholjca i veterana nekadašnjeg NK „Zrinski” – Zrinski veterani iz Martinaca. Ovoga puta uspješniji su bili gosti, koji su pobijedili domaćine rezultatom 2 : 1. Poraz i pobjedu slavili su zajedno uz bogatu ivanjsku trpezu.

Ivanje se veže uz ljetni solsticij 21. lipnja, dok se blagdan svetog Ivana Krstitelja slavi 24. lipnja. U naseljima okruženim žitnim poljima – pa tako i u hrvatskim naseljima uz Dravu – mladež je tradicionalno pjevala i palila kresove. Lilanje je bilo poznato u Martincima i Lukovišću, a običaj je uključivao i preskakanje ivanjske vatre, izradu lile (štapa koji gori na vrhu) te izvođenje različitih igara uz svjetlost plamena. Lila se izrađivala tako

U kasnim poslijepodnevним satima održana je sveta misa na hrvatskom jeziku u martinackoj crkvi uz nazočnost domaćina i sudionika festivala. Svetu misu služio je martinacki župnik Ilija Čuzdi sa zlatomisnikom, šeljinskim župnikom Jozom Egrijem, rodom iz Martinaca. Misu je pjevao Ženski pjevački zbor „Korjeni” uz glazbenu pratnju Podravske svirače.

da se na motiku pričvrstila oguljena i osušena kora trešnje u koju se umetala slama s krova kuće pokrivene slamom – piše Đuro Franković. Noću su dečki s lilama iscrtavali svjetlosne krugove u zraku. Toga se i ja sjećam iz „ivanjskih” povorki u Martincima prije dvadesetak godina.

Nakon svete mise povorka folklorša uputila se do jezera Mrtvica, gdje su uprizereni ivanjski običaji te je zapaljena ivanjska vatra. Povelio se kolo oko vatre, a najhrabriji su preskakivali vatrenu lomaču.

Na otvorenom u parku pokraj mjesne sportske dvorane sve je posjetitelje dočekala gastronomska ponuda s tradicionalnim poslasticama, rekla je za Hrvatski glasnik predsjednica Hrvatske samouprave Martinaca Đurđa Gregeš Sigečan.

U bogatom kulturnom programu održanom na pozornici sportske dvorane uz domaćine – Ženski pjevački zbor „Korjeni” i mlade iz Martinaca – nastupili su i gosti festivala: KUD „Tanac” iz Pečuha, KUD „Jasen” iz Šaptinovaca, KUD „Seljačka sloga” iz Špišić Bukovice.

Ženski pjevački zbor „Korjeni” uz samostalni nastup imao je prvi put i nastup s poznatim gajdašima Leventom Dobosem i Dávidom Királyem uz Orkestar „ViGaD”,

Józsefa Szávaija te nekolicinu članova KUD-a „Tanac”. Ovaj skupni zbor formiran za ovu priliku dobio je glasan pljesak publike. Na samom kraju kulturnog programa svi su sudionici zajedno zapjevali na pozornici poznatu pjesmu „Zora zori, dan se bijeli...”

Zabava je, kako i priliči u Martincima, uz svirku Podravske Banda trajala do ranih jutarnjih sati. Među uzvanicima dana bio je i predsjednik HDS-a Ivan Guban.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Gyula Kecskés

Mala stranica

SREDNJOŠKOLSKI KAMP U ZAVIČAJU

Fotografija za uspomenu

Počeli su ljetni kampovi Hrvatske državne samouprave i njezinih institucija u Pansionu „Zavičaj“ u Vlašićima na otoku Pagu. Ove godine u tri turnusa u pansionu kojim upravlja Zavičaj d. o. o., posuđuje u vlasništvu HDS-a, ljetovat će i učiti oko dvjesto učenika koji u Mađarskoj pohađaju nastavu hrvatskoga jezika i književnosti u nekoj od škola. Jučer je započeo kamp za srednjoškolce. Trideset i četvero učenika s nastavnicama Árvom Bíró, Magdalenom Molnár Drinóczi te Attilom Vinczerom boravit će u kampu od 9. do 15. lipnja, izjavila je za Hrvatski glasnik suradnica HDS-a i koordinatorka kampova Eva Molnar Muić.

Drugi dan, 10. lipnja, Ljetnog kampa hrvatskog jezika za srednjoškolce obilježen je nezaboravim posjetom poznatoj Sirani Gligora.

Polaznici su imali priliku zaviriti u jedinstveni podzemni svijet – proizvodni pogoni sirane, uključujući zrionicu i pakirnicu, smješteni su čak šest kilometara ispod površine.

„Bio je to doista jedinstven doživljaj“, izjavila je za Hrvatski glasnik Eva Molnar Muić, suradnica HDS-a i koordinatorka kampova.

Opremljeni zaštitnom odjećom i obućom, sudionici su pod stručnim vodstvom Ružice Gligora razgledali suvremene proizvodne pogone i upoznali se s procesom nastanka vrhunskih sireva. Posjet je zaključen degustacijom poznatih Gligorinih sireva, višestruko nagrađivanih na svjetskim sajmovima.

Treći dan Ljetnog kampa hrvatskoga jezika za srednjoškolce, 11. lipnja, obilježen je nezaboravim izletom i posjetom otočiću Visovcu.

Plovidba brodom do Visovca bila je dojmljiva, a interpretator Nacionalnog parka Krka, koji je proveo grupu po otoku, bio je iznimno

informativan. „Pogledali smo franjevački samostan, crkvu i muzej“, izjavila je za Hrvatski glasnik Eva Molnar Muić, suradnica HDS-a i koordinatorka kampova.

Nakon toga uslijedio je boravak u nacionalnom parku, uključujući i etnoprezentaciju u obnovljenim vodenicama, gdje su sudionici imali priliku vidjeti tradicionalno mljevenje žitarica. Nije izostao ni obilazak staze uz slapove Skradinskog buka, a izletnici su vidjeli i ostatke Hidroelektrane Krka.

Četvrtog dana, 12. lipnja, sudionici su uz redovno učenje sudjelovali i na izletu u Zadar.

„U Zadru smo posjetili katedralu sv. Stošije i zvonik, a nakon toga djeca su imala slobodno vrijeme“, izjavila je za Hrvatski glasnik Eva Molnar Muić, suradnica HDS-a i koordinatorka kampova.

Nakon Zadra otputovali smo u gradić Nin, gdje su učenici dobili zadatke koje su trebali ispuniti. U Solani Nin uz stručno vodstvo i šetnju kraj bazena upoznali su se s načinom dobivanja prirodne ekološke soli, procesom kristalizacije i ručnom berbom. Posjetili su i Kuću soli te muzej.

Petog dana, 13. lipnja, kamp je posjetio predsjednik HDS-a Ivan Guban.

Dan je bio u znaku Igar bez granica i pješačenja u obližnje naselje Smokvica. Za Igre bez granica bio je odgovoran nastavnik iz HOŠIG-a Attila Vinczer. U Smokvici su učenici skupljali školjke.

U kampu su učenici imali i filmsku radionicu. Mali film o srednjoškolskom kampu napravili su sudionici filmske radionice pod vodstvom Magdalene Molnár Drinóczi. Kamp je održan uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

Susret pomurskih crkvenih zborova

U organizaciji Hrvatske samouprave Velike Kaniže već se godinama priređuje susret hrvatskih pomurskih crkvenih zborova u čast Bogorodici Djevici Mariji. Ovaj je put u lipnju u crkvi Presvetog Srca Isusova upriličena priredba pod naslovom „Mariju pozdravljamo“. Priredbu uvijek poprat i hrvatska sveta misa, koju je ovaj put predvodio goričanski župnik Josip Drvoderić uz pomoć župnog kapelana Davida Rohnerta i župnika iz Bečehela Gábora Horvátha. Hrvatsku misu uljepšalo je prekrasno pjevanje crkvenog zbora iz Preloga. Susret su svojom nazočnošću uveličali predstavnici hrvatske diplomacije: izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske dr. Mladen Andrić, diplomatska savjetnica Marina Sikora, počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos, gradonačelnik Velike Kaniže Jácint Horváth i parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés.

Ulazak u crkvu

Svi u jedan glas

Pomurski Hrvati oduvijek su bili povezani s Djevicom Marijom. Odlazili su u marijansku svetišta u Komar, Mariju Bistricu, pa i dalje, kako bi s njezinim zagovorom izmolili zdravlje i mir svojim obiteljima i najbližima. I njihovi predci su bili svjesni brižne Majčine topline i na to su uvijek odgovarali svojom ljubavlju, štovanjem, marijanskim kultom. Za iskazivanje ljubavi jedan je od načina njegovanje marijanskih pjesama na Susretu zborova „Mariju pozdravljamo“, kada se pjevanjem iskaže ljubav prema Bogorodici.

Hrvatska sveta misa počela je ulaskom crkvenih zastava i svećenika koje su u narodnoj nošnji predvodili mališani iz dječjeg vrtića u Keresturu. Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave Velike Kaniže, zahvalila je pjevačkim zborovima i tamburašima na tome što su svojim nastupom doprinijeli štovanju Blažene Djevice Marije. „Već osmi put organiziramo ovaj susret i vrlo me veseli to da se svake godine gotovo svaki zbor iz Pomurja odazove na program, priprema se s nekom marijanskom

Nakon misnoga slavlja slijedio je koncert crkvenih zborova. Na repertoaru su bile podjednako starije pjesme iz kajkavskog molitvenika i pjesme modernijeg napjeva, svaka posvećena Blaženoj Djevici Mariji. Pjesme su izvodili sljedeći pjevački zborovi: Ženski pjevački zbor iz Fičehaza, Ženski pjevački zbor „Ružmarin“ iz Kerestura, Hrvatski pjevački zbor iz Letinje, „Veseli zbor“ iz Sepetnika, „Petrijske ružice“ iz Petribe, „Biseri Pustare“ iz Pustare, Pjevački zbor „Mura“ iz Serdahela, Pjevački zbor KUD-a „Sumarton“, Mješoviti pjevački zbor kaniških Hrvata, a zborove su pratili mladi pomurski tambu-

Svećenici David Rohnert (kapelan), Gábor Horváth i Josip Drvoderić

pjesmom i vježba da koncert bude doista kvalitetan. Uvijek se nađu nove pjesme jer često odlaze na hodočašća i ondje čuju neke pa ih nauče. Posebno me raduje to da se i ove godine napunila velika crkva Srca Isusova, svake godine nas ima više i više i to je prekrasan osjećaj. Također me veseli da se mladi tamburaši uvijek primaju toga da prate zborove, a i sami uče pjesme“, rekla je predsjednica Marija.

raši iz Kerestura, Serdahela i Velike Kaniže te su i oni odsvirali nekoliko pjesama. Čule su se pjesme „Ja imam najljepšu majku na svijetu“, „Zdravo budi, Marijo“, „Primi naša srca“, „Marijo, sveta kraljice“, „Mira daj“, „O, sveta kraljice“, „Zdravo, kraljice mira“, „Marija, lijepo ime“ i druge, a na kraju koncerta svi su u jedan glas pjevali „Zorja zori“ uz pratnju pomurskih tamburaša.

Beta

Dekan Filozofskog fakulteta dodijelio priznanje Hrvatskoj matici iseljenika

U ime Hrvatske matice iseljenika zahvalnicu je od dekana izv. prof. dr. sc. Domagoja Tončinića primila Vesna Kukavica.

Hrvatskoj matici iseljenika dodijeljena je zahvalnica za dugogodišnju suradnju s Filozofskim fakultetom u očuvanju nacionalnoga i kulturnoga identiteta, materinskoga jezika te običaja Hrvata koji žive izvan Republike Hrvatske. Svečana dodjela zahvalnica suradničkim institucijama u povodu 150. obljetnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održana je u glasovitoj dvorani VII Filozofskog fakulteta 27. lipnja 2025.

U svojem pozdravnom govoru dekan Filozofskoga fakulteta izv. prof. dr. sc. Domagoj Tončinić među ostalim je kazao: „Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu obrazovao je izrazito velik broj stručnjaka s područja i polja društvenih i humanistič-

Zainteresirani u glasovitoj dvorani VII Filozofskog fakulteta

Priznanje je u ime HMI-ja primila Vesna Kukavica

Među 22 institucije s kojima Filozofski fakultet surađuje zahvalnicu je primila i Hrvatska matica iseljenika za dugogodišnju suradnju u očuvanju nacionalnoga i kulturnoga identiteta, materinskoga jezika te običaja Hrvata koji žive izvan Republike Hrvatske. U ime ravnatelja Hrvatske matice iseljenika profesora Mije Marića zahvalnicu je primila profesorica Vesna Kukavica, rukovoditeljica Matičina Odjela za nakladništvo.

Priznanju su, uz ostale Matičine djelatnike, velik doprinos dale rukovoditeljice Matičina Odjela za obrazovanje i znanost profesorice Lada Kanajet Šimić i njezina prethodnica Silvija Letica, koje su razvile bogatu suradnju s profesorima i znanstvenicima Filozofskoga fakulteta u ostvarivanju najdugovječnijih Matičinih programa poput Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture te Male škole hrvatskoga jezika i kulture kao i niza Matičinih inovativnih projekata digitalne epohe.

U 21. stoljeću suradnja se još više razgranala između dviju institucija otkada Hrvatska matica iseljenika surađuje, osim sa spomenutim Odsjekom za kroatistiku, s Odsjekom za povijest, zatim s Festivalom povijesti – KlioFestom, ali i s Odsjekom za etnologiju i kulturnu antropologiju, Odsjekom za sociologiju te s Odsjekom za informacijske i komunikacijske znanosti i dr

U području dodirnog jezikoslovlja dvije su institucije primile i prestižnu Nagradu Ljudevit Jonke, tiskavši u Matičinu Odjelu za nakladništvo knjigu dr. sc. Aleksandre

Šćukanec „Njemačko-hrvatski jezični dodiri u Gradišću” 2011. godine.

Primivši priznanje za uspješnu dugogodišnju suradnju Filozofskoga fakulteta i Hrvatske matice iseljenika iz ruku dekana izv. dr. sc. Domagoja Tončinića, kolegica Kukavica zahvalila je za sve zajedničke kreativne programe, simpozije, znanstvene skupove i projekte koje su ostvarili naraštaji Matičinih djelatnika s istaknutim profesorima i znanstvenicima Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na obostrano zadovoljstvo.

Sažeto, suradnja dviju institucija traje dulje od sedam desetljeća (1951.), ojačavši posljednjih šezdesetak godina, otkako uspješno djeluje Croaticum – Centar za hrvatski kao drugi i strani jezik Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1962.), i to kao ključno mjesto poučavanja i učenja hrvatskoga kao drugoga, stranoga i nasljednog jezika mladih hrvatskih korijena iz cijeloga svijeta, uz ostale ljubitelje hrvatskoga jezika i kulture.

Filozofski fakultet počeo je s radom akademske godine 1874./1875. Danas Filozofski fakultet ima 23 odsjeka, 130 katedara, 8 zavoda, 15 centara, 3 inozemna kulturna centra i zajedničku iznimno dobro opremljenu knjižnicu koja uključuje i literaturu o stvaralaštvu Hrvata izvan RH. Pohađa ga više od šest tisuća studenata svake akademske godine, među njima i mladi iz hrvatske dijaspor iz 47 zemalja svijeta.

Tekst i foto: Snježana Radoš

Uspješne klapske radionice za žene

Od 14. do 15. lipnja održane su tri radionice klapskog pjevanja za žene – u Undi, Hrvatskom Židanu i Čajti. Radionice je vodio Matija Škvorc iz Zagreba, koji je sa sudionicama uvježbavao osnove vokalnog pjevanja i tipične klapske pjesme. Organizator radionica bila je Klapa DIČAKI. Naime, članovi Klape DIČAKI tijekom svojih nastupa uočili su kako se i žene zanimaju za ovu vrstu zborskog pjevanja, pa je tako nastala ideja o organiziranju radionica.

„Matija je u najkraćem vremenu prepoznao posebnosti i sposobnosti svakoga glasa i je prema tome zadilio žene u pojedine glase. Po početni vokalni osnovni vježba je pak pedagoški jako dobro obradio tipične klapske pjesme. Pri tom je praktično upoznao žene sa zakonitostima klapskog pjevanja kot su to fuzija, djelo na tekstu, fraziranje, agogika, artikulacija, dikcija i dinamika“, opisuje organizator radionica i voditelj Klape DIČAKI Andrija Benčić.

Škvorc je sudionice radionica upoznao sa zakonitostima klapskog pjevanja. Sve tri skupine izrazile su želju da se radionice nastave i najesen. Radionice su bile besplatne za sve sudionice, a razgovorni jezik bio je hrvatski jer su se učile isključivo hrvatske pjesme. Iskusi glazbenik Matija Škvorc vodi mješoviti zbor Zagrebačke katedrale, zbor mladih Maranatha, gospel sastav The Messengers te Klapu Kana G.

Održavanje radionica podupro je Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

B. S.

VAŽAN PROJEKT

Od Osijeka do Budimpešte automobilom za manje od dva sata

Mađarska je strana svoj dio ceste završila još prošle godine, pa se za povezivanje Budimpešte s Pločama čeka još samo da Bosna i Hercegovina dovrši preostalih 187 kilometara.

Prošla su gotovo dva desetljeća otkako je za promet otvorena prva dionica koridora Vc, popularna Slavonika, a tek sad počeli su se odbrojavati tjedni do završetka hrvatske trase te važne prometnice. Otvorenje se očekuje u lipnju. Riječ je o međunarodnom prometnom pravcu koji će u budućnosti olakšati funkcioniranje, rad i protok robe i ljudi između jugoistočne Europe i Jadranskog mora. Proteže se kroz tri države, a u konačnici će spojiti Budimpeštu, preko Osijeka i Sarajeva, s lukom Ploče.

Najduži hrvatski most

Autocesta A5 Beli Manastir – Osijek – Svilaj dio je međunarodnog paneuropskog cestovnog koridora Vc te dio sveobuhvatne TEN-T mreže. Riječ je o autocesti unutar europske mreže prometnica s oznakom E-73, koja povezuje sjever Europe s Jadranom. Prometni koridor Vc, koji se pruža od Budimpešte preko Sarajeva do Ploča, složena je poveznica sjeverne, srednje i južne Europe te predstavlja iznimnu vrijednost u kontekstu ekonomske i prometne integracije srednjoeuropskog prostora.

Branka Pavić Blažetin

